

Vakbeurs voor event-, installatie-
en entertainmenttechnologie

PROGRAMMA VPT ACADEMY CUE2018

Vereniging voor
Podiumtechnologie

MAANDAG 15 JANUARI 2018

PORT 1

11.00 uur **Hoe is het om 20 jaar op tour te zijn?**

Patrick Demoustier (live geluidstechnicus)

Patrick Demoustier vertelt over zijn twintigjarige ervaring als tourende geluidstechnicus. Hij is er ingerold met een jeugdvriend. In plaats van uitgaan investeerden ze hun geld in creatieve licht- en geluidssets die destijds niemand nog had gezien. Ze leerden zichzelf alles op eigen kracht aan en voelden zich pioniers in de geluidstechniek. Door mond-tot-mondreclame kwamen ze van het ene in het andere terecht.

12.00 uur **Showcontrol: de digitale voorstellingsleider of de geluidsman die het licht aanstuurt?**

Paneldiscussie o.l.v. Rutger van Dijk (projectmanager, theater- en museumadviseur, SemMika), met Sierk Janszen (partner & showcontrol specialist Rapenburg Plaza), Stan Dingemans (engineer showtechniek De Efteling), Dave van Roon (senior mediaserver/videospecialist, Live Legends) en Luuk van Schriek (mechanical engineer Trekwerk)

Er is veel ervaring met showcontrol in vaste opstellingen zoals musea en pretparken, waarbij relatief veel programmeertijd en altijd een compleet vastgelegde tijdlijn is. In live entertainment staan we onder veel meer tijdsdruk, de tijdlijn is flexibel, het geluid heeft wel wat beters te doen dan het licht aansturen, het decor bepaalt het liefst zelf wanneer ze starten. Een panel van specialisten discussieert over de vraag hoe je de voordelen van showcontrol het meest effectief en veilig in live entertainment kunt toepassen.

13.30 uur **Speedmixen: hoe maak je onder tijdsdruk snel een goede mix?**

Workshop door Niels Jonker en Jacques de Haard (beiden live geluidstechnicus en docent Herman Brood Academie)

Wat heb je als eerste nodig als je onder tijdsdruk snel een goede mix in elkaar moet zetten? Hoe pak je dat aan? Niels Jonker en Jacques de Haard gebruiken multitrack mixing als praktische tool. Deze workshop is bedoeld voor mensen die live geluid mixen voor muziek.

14.30 uur **Design & development in de wondere wereld van de Efteling**

Jaap den Bleker (ontwerpcoordinator de Efteling)

Symbolica is het nieuwste kroonjuweel van de Efteling. Jaap den Bleker vertelt over de totstandkoming van deze attractie. De ontwerpafdeling is betrokken bij het volledige proces: het bedenken van een concept, het uitwerken van het voorlopige en definitieve ontwerp, het maken van de vertaalslag van ontwerp naar realisatie. Ook het programmeren van de show en het in bedrijf stellen ervan behoort tot de taken. Dit alles vereist een flinke dosis inspiratie, innovatief vermogen, en kennis van zowel traditionele als moderne ontwerptools.

PORT 2

11.00 uur **Wie zit er op de lijn?**

Robert Maasbach (veiligheidscoördinator Appelpop en ass. luchtverkeersleider)

Robert Maasbach praat je bij over veilig en efficiënt portogebruik tijdens een evenement of festival. Hoe zorg je ervoor dat het portoverkeer goed en gestroomlijnd verloopt, zowel bij alledaagse meldingen als bij het opschalen naar noodsituaties? Wat is de rol van het technische team in dergelijke situaties? Hoe werk je met een centrale meld- en regelkamer, met centralisten en verschillende portokanalen? En het allerbelangrijkste: hoe stuur je de diverse hulpdiensten aan?

Vakbeurs voor event-, installatie- en entertainmenttechnologie

PROGRAMMA VPT ACADEMY CUE2018

Vereniging voor Podiumtechnologie

- 12.00 uur** **Slechthorend, het publiek van de toekomst!**
Alfons Hutschemaekers (coördinator theatertechniek Koninklijk Concertgebouw Amsterdam)
Door de vele verzoeken voor gehoorondersteuning van bezoekers van het Koninklijk Concertgebouw is Alfons Hutschemaekers ervaringsdeskundige op dit terrein. Hij denkt dat de vraag alleen nog maar zal toenemen. Recente onderzoeken wijzen namelijk uit dat één op de vier jongeren last heeft van gehoorverlies. Hij vertelt over zijn zoektocht en evalueert de ontwikkelingen. Via de inductielus, infraroodsystemen, systemen met een radiozender/ontvanger en apps gaat hij van het verleden naar de toekomst.
- 13.30 uur** **Netwerkstoringen zoeken**
Rick van der Pol (systeembeheerder theatertechniek Nationale Opera & Ballet)
Hoe los je snel, doelmatig en onder tijdsdruk netwerkstoringen op? Rick van der Pol weet daar vanuit zijn functie als systeembeheerder theatertechniek bij Nationale Opera & Ballet alles van. Hij is verantwoordelijk voor de computersystemen en netwerken die op en om het toneel en bij producties worden gebruikt, zowel wat betreft het onderhoud als de ontwikkeling van de hard- en software.
- 14.30 uur** **Neem afscheid van de renderknop!**
Ad de Haan (creative director/content designer Live Legends) en Dave van Roon (senior mediaserver/videospecialist LiveLegends)
Recente technische ontwikkelingen maken het mogelijk om realtime content te genereren zonder dat er nog een renderknop aan te pas komt. Daarbij ontstaan nieuwe mogelijkheden, zoals het beïnvloeden van content met de positie van een acteur, met een fader van een lichttafel of de stem van een zangeres. Ad de Haan en Dave van Roon beschrijven aan de hand van een aantal cases zoals *Nick & Simon 10 jaar* en *Awakenings* de ontdekkingstocht die ze het afgelopen jaar hebben gemaakt.

FLOYD

- 11.00 uur** **Hoe kies je de juiste ledverlichting uit het enorme aanbod?**
Henk van der Geest (lichtontwerper, iLo)
Iedereen die werkt met ledverlichting of besluit over de aankoop van led-armaturen zou zich uitputtend in het onderwerp moeten verdiepen. Henk van der Geest helpt je daarbij op weg door een staalkaart aan specificaties voor te leggen, zodat de kans groot wordt dat je de juiste leds geleverd krijgt. Het nauwst luistert dat bij licht in musea, maar ook voor het zaallicht en de foyers van theaters is een advies op maat van groot belang. Van der Geest bespreekt goede en slechte voorbeelden.
- 13.30 uur** **Waarom ik zzp'ers inhuur?**
Henk Kroon (hoofd techniek TivoliVredenburg)
Henk Kroon licht toe hoe hij omgaat met de inhuur van zzp'ers. Naast de vaste technische ploeg bij TivoliVredenburg, wordt er veel gewerkt met freelancers. Hij legt uit wat freelancers inhoudelijk kunnen bijdragen aan een organisatie. Voor het team kunnen zzp'ers een verrijking zijn. Kroon geeft antwoord op de vraag waarom een organisatie met zzp'ers wil werken en hoe de zzp'er een verlengstuk van de organisatie kan worden.
- 14.30 uur** **Hoe bevlogen zijn technici?**
Eric de Ruijter (toegepast psycholoog i.o., hoofd- eindredacteur Zichtlijnen)
Een recent onderzoek van de VPT onder podiumtechnici naar hun werkbeleving wijst uit dat zij in hoge mate plezier in het werk hebben en veel bevlogenheid ervaren. Ondanks kwesties die voor verbetering vatbaar zijn, zoals de hoge geestelijke belasting en flinke uitputting aan het einde van een werkdag, gaat het de technicus redelijk goed. Eric de Ruijter schetst op

basis van de bevindingen van bijna 500 deelnemers een compleet beeld van hoe de gemiddelde technicus zijn werk beleeft en doet aanbevelingen aan werk- en opdrachtgevers.

DINSDAG 16 JANUARI

PORT 1

11.00 uur **Lichtontwerpen met laser**

Isabel Nielen (lichtontwerper, Theatermachine, iLo)

Laser wordt weinig toegepast in artistieke projecten. Waarom eigenlijk niet? Isabel Nielen is van mening dat laser een bijzondere tool in het arsenaal van de lichtontwerper kan zijn. Aan de hand van een buitenproject in het stroomdal van de rivier de AA, waarin laserlicht, bewegend licht en conventioneel licht werden gecombineerd tot lichtbeelden, vertelt zij over het ontwerpproces, de technische uitvoering en het gebruik van laser. Ook gaat zij in op haar tweede laserproject *Ana Morphè*. Hoe werden de laserbeelden gemaakt? Hoe werk je met een laseroperator?

12.00 uur **Kan het ietsje zachter?**

Paneldiscussie o.l.v. Henk Kroon (hoofd techniek TivoliVredenburg), met Merlijn van Veen (geluidsconsulent), Arne de Vries (geluidstechnicus Podium de Vorstin), Marcel Kroese (geluidsontwerper), Marian Emmen (hoofd techniek en productie Paradiso), Berend Schans (directeur VNPF) en Wim Prinszen (eigenaar, senior adviseur PBTA)

Meer speakers, meer apparatuur, steeds een beetje harder. Het lijkt inmiddels de nieuwe standaard geworden. Tijdens deze discussie stelt het panel de vraag: 'Kan het ietsje zachter?' Veel podia zijn inmiddels aangesloten bij het Geluidsconvenant. Hoe gaan we daar mee om? Doen we wel genoeg? Heb je als bezoeker ook nog verantwoordelijkheden? En zijn er nieuwe mogelijkheden om met minder hetzelfde te bereiken?

13.30 uur **De evolutie van de podiumbouw (keynote speaker CUE2018)**

Hedwig De Meyer (oprichter en directeur Stageco Staging Group)

Openlucht optredens zijn enorm veranderd door creativiteit, visie, boodschap en hun omvang, maar vooral ook door middelen en techniek. Er is een opmerkelijke evolutie van de podiumbouw aan te wijzen van pakweg de jaren '60 tot vandaag. Hedwig De Meyer weet daar alles van. Hij vertelt het verhaal achter Stageco: vanaf het eerste podium dat ze bouwden voor het Rock Werchter festival in 1979, via de iconische constructies voor The Rolling Stones en vele andere 'groten der aarde', tot de 360° tour van U2 met een vaste crew van 250 mensen.

14.30 uur **Wat betekent het regeerakkoord voor zzp'ers?**

Maarten Post (voorzitter ZZP Nederland)

Welke plussen en minnen heeft de nieuwe regering in petto voor zelfstandigen? De Wet DBA komt niet meer terug, maar wat komt er voor in de plaats en hoe lang duurt dat nog? Inmiddels zijn er door de overheid nieuwe maatregelen aangekondigd op basis van uurtarief en de duur en de aard van de werkzaamheden. Wat houdt dit in de praktijk in, en wat voor gevolgen kan dat hebben voor mensen die werkzaam zijn in de podium- en evenementensector?

PORT 2

- 11.00 uur** **Zet de toon met een vintage microfoon**
Marco van der Hoeven (geluidstechnicus)
 Terwijl technische ontwikkelingen in de audiowereld razendsnel gaan, zijn veel vintage microfoons nog dagelijks in gebruik: op het podium, in de studio en bij reportages. Schaarre exemplaren worden voor hoge bedragen verhandeld, andere worden nog altijd gemaakt. Daarnaast duiken er steeds vaker vervalsingen op. Marco van der Hoeven vertelt hoe hij zijn vintage microfoons voor authentieke opnames gebruikt.
- 12.00 uur** **Wat is leidend: video of licht?**
Willem Loos (eigenaar, directeur verkoop Unlimited Productions)
 Wat is leidend: video of licht? Welke parameters gebruik je voor de keuze van de juiste componenten voor je video- & lichtontwerp? Willem Loos legt uit en licht toe.
- 13.30 uur** **Special effects bij events**
Gerard Fernandez (Unlimited-FX)
 Met de laatste show van Kensington in de Ziggo Dome als voorbeeld zal Gerard Fernandez ingaan op het gebruik van special effects bij grote events. Het zal gaan over ontwerp, voorbereiding, veiligheidsaspecten en de uitvoering op locatie. Ook zal hij spreken over het verschil tussen het zelf toepassen van special effects versus het inhuren van een gespecialiseerd bedrijf.
- 14.30 uur** **Veiligheid zonder grenzen**
Chris van Goethem, Willem Groenewoud, Bastiaan Schoof (leden ETTE-werkgroep)
 De afgelopen drie jaar werkte een team uit België, Duitsland, Nederland en Zweden in het European Theater Technicians Education-project (ETTE) aan een basisopleiding veiligheid. Het resultaat is een boek en een docentenhandleiding - beiden in open source en in vier talen beschikbaar - en een internationaal gevalideerd certificaat. Nu is het zaak dat werk- en opdrachtgevers het certificaat implementeren in hun veiligheidsbeleid. Uiteindelijk heeft iedereen toch hetzelfde doel: een perfecte show of voorstelling zonder ongelukken.

FLOYD

- 11.00 uur** **Verzekeren? Niet gezellig, wel belangrijk!**
Henk den Hertog en Rokus Plantinga (ABN AMRO verzekeringen)
 Deze dynamische workshop brengt je op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van aansprakelijkheids- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor zelfstandigen en ondernemers. Bieden bijvoorbeeld broodfondsen een goede oplossing voor het geval je als ondernemer/zzp'er niet meer kunt werken? Voor je inkomen en zorg is het ook van belang te weten wat de overheid in petto heeft. En aan welke risico's moet je echt aandacht besteden?
- 12.00 uur** **Hoe hijs ik veilig en goed boven mensen?**
Michiel van der Zijde (product manager Prollyft, Prollyte Group)
 Er bestaat bij veel technici nog steeds onduidelijkheid over hoe je op een veilige manier dingen ophangt of ophijst boven mensen. Gebruik je dan een speciale takel? Heb je een andere besturing nodig? Moet je een extra safety-steel aanbrengen? Moet je nieuwe spullen kopen of kan het met wat je hebt? Hoe kun je zelf beter inschatten en controleren of je hijsinstallatie veilig is? Michiel van der Zijde legt uit wat de huidige regels en richtlijnen zijn en hoe je die kunt vertalen naar de dagelijkse praktijk.

WOENSDAG 17 JANUARI

PORT 1

- 11.00 uur** **'Help, ik moet een constructieberekening aanleveren!'**
Ruud de Deugd (constructeur, rigging adviseur T&E Support)
 Constructies zijn een onvermijdelijk middel om de creativiteit gestalte te geven en constructieve veiligheid behoeft hoge prioriteit. Ga maar eens na hoeveel mensen er onder het trussje doorlopen dat jij hebt aangeslagen, of hoeveel mensen er voor de mainstage staan dat jij hebt gebouwd. Eén missende link in de bouwketen kan fatale gevolgen hebben. Ruud de Deugd bespreekt wie er verantwoordelijk is voor een constructie, wanneer je een constructieberekening moet hebben en waar deze aan moet voldoen.
- 12.00 uur** **Welke frequenties blijven er beschikbaar voor onze draadloze apparatuur?**
Willem Westermann (voorzitter PMSE, Nederlandse Belangenvereniging Draadloze A/V Verbindingen) en Roland Mattijsen (secretaris PMSE, Audio Electronics Mattijsen)
 Het is een terugkerend onderwerp: de snelweg waarover het digitale etherverkeer zich beweegt wordt steeds smaller, het verkeer zelf neemt toe en wordt steeds sneller. De 700 MHz band wordt nu geveild, telefoongebruikers kijken uit naar 5G, maar ons werk wordt bemoeilijkt en onmogelijk gemaakt. Willem Westermann en Roland Mattijsen bespreken de problemen, signaleren de lichtpuntjes op de horizon, en blikken vooruit op apparatuur met toekomst.
- 13.30 uur** **De schoonheid en nachtmerrie van locatietheater**
Paneldiscussie o.l.v. Ada Plinck (hoofd productie Oerol) met o.a. Hans Boven (technisch producent Het Pauperparadijs), Isabel Nielen (lichtontwerper, Theatermachine, iLo) en Joost Allema (productieleider Noord Nederlands Toneel)
 Locatietheater: menig theatermaker bijt zijn tanden erop stuk. De mogelijkheden zijn eindeloos, maar in de praktijk duiken altijd praktische beperkingen op. Waar begint de magie van locatietheater en waar eindigen de praktische bezwaren? Ada Plinck gaat samen met de panelleden uit het werkveld de zoektocht aan: waar zit de schoonheid van locatietheater?
- 14.30 uur** **Poen, pret en prestige in de podiumtechniek**
Anne-Marie Kremer (directeur CultuurOntwerp)
 Aan de hand van praktijkvoorbeelden, tips en handvatten gaat Anne-Marie Kremer het gesprek aan met de toehoorders over de vragen: 'wat is mijn tarief?', 'wat is mijn waarde?' en 'welke waarden zijn belangrijk voor een goede werkrelatie?'. Veel podiumtechnici komen in de praktijk in discussies terecht over dagprijzen en uurtarieven. Maar wat ben je nu eigenlijk waard? Welke van de drie p's, poen, pret en prestige moet je hebben zodat een klus de moeite waard is? Kan een Code Fair Practice hierbij helpen?

PORT 2

- 11.00 uur** **Andersomkleuren**
Floriaan Ganzevoort en Mike Evers (lichtontwerpers, Theatermachine)
 Hoe praat je over kleur zonder kleurfilternummers? Op welke verschillende manieren kun je kleur geven aan licht? En wat is dan je uitgangspunt: wit of de regenboog aan kleuren? We zullen een nieuwe taal moeten ontwikkelen tussen ontwerper en operator om te communiceren over kleur. Aan de orde komen additieve kleurmenging versus subtractieve kleurmenging, af- en toename van intensiteit, de verschillen en de afwijkingen tussen kleursystemen en de vraag of CRI belangrijk is bij gemengde en verzadigde kleuren.

Vakbeurs voor event-, installatie- en entertainmenttechnologie

PROGRAMMA VPT ACADEMY CUE2018

Vereniging voor Podiumtechnologie

- 12.00 uur** **Rope access bij evenementen: regels en gezond verstand**
Frits Ton (senior engineer Ampco Flashlight Rental)
Rope access betekent 'touw toegang' en gaat over het werken op moeilijk bereikbare plekken. Door middel van touw- en positioneringstechnieken kun je plekken bereiken waar je met reguliere middelen niet uit de voeten kunt. Frits Ton maakt je deelgenoot van de regelgeving alsmede de standaard arbeidshygiënische strategie bij het werken op hoogte met rope access. Binnen Ampco Flashlight is daar een strakke structuur voor. Die werkwijze gebruikt hij grotendeels als referentie.
- 13.30 uur** **Mini masterclaes mixing**
Peter Claes (live/studio geluidstechnicus, zaakvoerder Varisound)
Peter Claes geeft opleidingen in mixing, compressors en microfoontechnieken. In een mini masterclass geeft hij inzicht in hoe hij mixt, welke microfoons hij gebruikt, de gainstructuur, EQ en compressie. Ook gaat hij in op het verloop van eindprocessing op een mengtafel, de soundcheck en het mixen van de show.
- 14.30 uur** **Geluidsmonitoring met IoT (Internet of Things)**
Gertjan de Vries (SensorTeam) en Han Wassink (TSR)
Hoe kun je met behulp van het Internet of Things-netwerk geluid monitoren? In het IoT kun je alledaagse voorwerpen verbinden met een netwerk en gegevens uitwisselen. Deze nieuwe technologie kan ook ingezet worden bij de beheersing van geluidsoverlast. Gertjan de Vries en Han Wassink vertellen over deze IoT-technologie en vooral hoe je met geluidssensoren in een LoRa netwerk omgevingsgeluid kunt visualiseren en toegankelijk maken. LoRa staat voor Long Range, LowPower IoT verbinding, bedoeld om over grote afstanden kleine hoeveelheden informatie uit te wisselen tussen objecten en systemen.

FLOYD

- 11.00 uur** **Ruimtelijk geluid: oude uitdagingen, nieuwe mogelijkheden. (NL/Engels)**
Jörn Nettingsmeier (freelance live geluidstechnicus en sound designer)
Ons gehoor werkt in alle richtingen. Zou onze benadering van geluid dan niet altijd 3D moeten zijn, ongeacht het budget? Zelfs met slechts twee luidsprekers moeten we toch zorgen dat het geluid vanuit het toneel lijkt te komen. Als we deze uitdaging aanpakken - en wie doet dat niet? - kunnen wij net zo goed ook van de creatieve mogelijkheden van 3D-audio gebruik maken. Jörn Nettingsmeier laat zien hoe dat kan en geeft een overzicht van 3D-basistechnieken en psycho-akoestiek, zonder te focussen op specifieke producten of fabrikanten.
- 12.00 uur** **Videodistributie, de volgende stap**
Jozef Hey (eigenaar BeamSystems)
Jozef Heij gaat dieper in op het verdelen en beheren van videosignalen over digitale bekabeling en netwerken. Wat zijn de grenzen en mogelijkheden? Wat is de volgende stap in de signaalverdeling? Een productspecialist van Lightware Visual Engineering zal Heij ondersteunen om diepgaand inzicht te geven in het onderwerp.
- 13.30 uur** **LIGHT-UP, schilderen met licht**
Jan Willem Campmans (beeldend kunstenaar, LiGHT-UP collective)
Het concept om te schilderen met licht ontstond vanuit de behoefte zijn schilderproces met olieverf te versnellen. Beeldend kunstenaar Jan Willem Campmans testte verschillende manieren om kleuren en composities op een onvoltooid canvas te krijgen zonder fysiek verf te hoeven aanbrengen en kwam uit bij projectie. Hiervoor maakte hij een simpele maar doeltreffende interface. Het werd mogelijk om met licht op zijn schilderijen te 'schilderen'.

Vakbeurs voor event-, installatie-
en entertainmenttechnologie

PROGRAMMA VPT ACADEMY CUE2018

Het besef dat ook een menselijk lichaam de drager kan zijn voor een projectie was de basis voor wat zou uitgroeien tot LiGHT-UP.

14.30 uur

Besluit Brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen

Willem Westermann (Kenniscentrum Evenementen, VVEM)

Als we locatietheater maken, een reizend circus of evenement zijn kennen we het probleem: de regels voor brandveiligheid zijn overal net anders. Die lokale verschillen worden vanaf 1 januari 2018 opgelost door het nieuwe, landelijk geldende besluit BGBOP. Dat betekent voor het hele land dezelfde wetgeving op het gebied van brandveiligheid. Gebruiksvergunningen zijn niet meer nodig, meldingen voldoen. Willem Westermann legt uit wat er speelt en wat er van je verwacht wordt als organisator, locatiemanager en technicus.